

Det kongelige Kommunal- og
regionaldepartement
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Deres ref:
Saksbehandler: tol
Vår ref: 06/2465
Arkivkode:
Dato: 26.09.2006

Høring – Rapport H2185 om ”Elektronisk stemmegiving – utfordringer og muligheter”

Det vises til høringsbrev av 13. mars 2006 vedrørende Rapport H2185 om ”Elektronisk stemmegiving – utfordringer og muligheter” som Sosial- og helsedirektoratet fått på høring med frist 30.09.2006.

Et overordnet mål med elektronisk stemmegiving bør være økt valgdeltakelse, blant annet for å øke representativiteten ved valget. I forsøk og ved eventuell innføring bør valg av arenaer for stemmegiving vies særskilt oppmerksomhet. Det offentlige kan gjøre mye for å nå personer som tradisjonelt har hatt lav valgdeltakelse og stimulere dem til å stemme ved å bistå dem der de befinner seg. Det dreier seg både om at forholdene legges særskilt til rette for disse, og at de som trenger det får nødvendig hjelp til å stemme. Tiltakene må ikke gå på bekostning av målet om alle kan stemme på en likestilt måte uten å utsettes for utilbørlig press.

Det kan bli enklere for personer i institusjoner og i boliger med heldøgns omsorgstjenester å stemme hvis dette kan gjøres elektronisk på stedet. Slike steder bør inkluderes i eventuelle forsøk. Dersom stemmegiving ikke kan skje fra brukerens bolig, kan kommunene legge til rette for at personene bringes til godkjente valgsteder. NAV-kontorer og biblioteker kan være aktuelle arenaer for personer som ikke kan stemme fra hjemmet.

Sosial- og helsedirektoratet er enig i at det ikke bør innføres elektronisk stemmegiving i stor skala nå, men at det er viktig å starte med kontrollerte forsøk for å samle erfaringer mens teknologiene utvikles. Vi er også enig i at velgere som ikke føler seg trygge på teknologien, fortsatt må kunne stemme på vanlig måte både ved forhåndsstemmegiving og på valgdagen.

Videre vil vi peke på følgende punkter i rapporten:

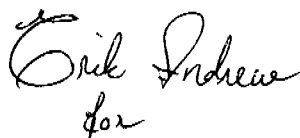
- Det er uheldig å bruke benevnelsene ”ufør” og ”funksjonshemmede”. I tråd med aktuelle offentlige dokumenter, bl.a. NOU 2005:8 Likeverd og tilgjengelighet, bør begrepet ”personer med nedsatt funksjonsevne” anvendes.
- Ved all forsøksvirksomhet må personer med nedsatt funksjonsevne inkluderes. Ved bruk av IKT som verktøy må det rettes spesiell oppmerksomhet mot personer som
  - har nedsatt syn

Sosial- og helsedirektoratet
Avdeling for levekår

- er blinde
  - har lese/skrivevansker
  - har kognitive problemer og/eller lærevansker
  - har problemer med norsk språk
- Ved innføring av elektronisk stemmegiving bør Norge følge Europarådets rekommandasjon Rek (2004) 11, og gjerne være enda tydeligere. I vedlegg III til rekommandasjonen står det i pkt 63 at brukere skal ha tilgang på personlig assistanse. Vi mener at elektronisk stemmegiving må utformes slik at behovet for assistanse blir så lite som mulig. Det er først da en kan nå målet om alle får stemme på en likestilt og selvstendig måte.
  - Brukergrensesnittet må utformes i tråd med prinsippene om universell utforming. Det betyr for eksempel at pekeskjerm (touch screen) bør unngås. Dersom det ikke lar seg gjøre, må all tekst på skjermen finnes i alternative formater, for eksempel i tale. Generelt synes vi kapitlet om brukergrensesnitt (8.7.8) er lite utfyllende, selv om vi ser at brukergrensesnitt er omtalt i flere andre kapitler.

Sosial- og helsedirektoratet vil også understreke betydningen av at valglokalene må være tilgjengelige for alle, og at deltakelse i politisk arbeid blir mulig for alle. Vi viser til Deltasenterets veiledere "Tilgjengelighet til valg" og "Deltakelse i politisk arbeid – Forutsetninger og like muligheter for alle" for ytterligere informasjon om temaene tilgjengelighet til valg og politisk arbeid.

Med vennlig hilsen

Knut-Inge Klepp
Divisjonsdirektør

Toril Bergerud Buene
Avdelingsdirektør